

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਜੇ.ਐਸ.ਬੇਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੇ.ਜੇ.

ਨਰੰਜਨ ਦਾਸ ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੀ.ਐਮ. ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 127-ਡੀ ਆਫ਼ 1957

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਹੁਕਮ, ਵਾਲੀਅਮ V- ਚੈਪਟਰ 3-ਬੀ, ਨਿਯਮ 1(xviii) (a) ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ- ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ-ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਕੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਆਰਟੀਕਲ 226-ਉਪਚਾਰ ਅਧੀਨ-ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵਾਲੀਅਮ V ਦੇ ਚੈਪਟਰ 3-ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1(xviii) (a) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਬੈਂਚ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ। ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਐਨ.ਐਨ. ਧਵਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.-ਨਰੰਜਨ ਦਾਸ ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਊਚਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 34 ਅਤੇ 68 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। 19 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ, ਲਾਈਫ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ (ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ) ਆਰਡੀਨੈਂਸ (1956 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰਬਰ 1) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਲ. ਦੱਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। 2 ਫਰਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਲ. ਦੱਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮਿਊਚਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 19 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 450 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਜੇ ਕਿ ਉਹ 19 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। 17 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ 450 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮਿਹਨਤਾਨੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 18 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ, 1956 ਦਾ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 31 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਐੱਮ. ਦਲਾਲ, ਡਿਪਟੀ ਜ਼ੋਨਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮਰ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਿਗਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 26 ਮਾਰਚ 1957 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 11 ਅਗਸਤ, 1959 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:-

“ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਈ ਲਾਰਡ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵਾਲੀਅਮ V ਦੇ ਨਿਯਮ 1(xx), ਅਧਿਆਇ 3-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ”।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ., ਸਿਰਫ਼ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵਾਲੀਅਮ V ਦੇ ਅਧਿਆਇ 3-ਬੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਤੋਂ ਨਿਯਮ 1 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨਿਯਮ 1 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ-

"ਆਰ. 1. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਵਾਨਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

* * *

* * *

(xviii)(a) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਹੁਕਮ, ਮਨਾਹੀ, ਕੋਓ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਾਰੰਟੋ ਜਾਂ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਹੋਰ ਮਕਸਦ.

* * *

* * *

ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ ਹੈ-

(a) ਜੱਜ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (x), (xviii) ਜਾਂ (xx) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਧਾਰਾਵਾਂ (xvii) ਅਤੇ (xx), ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ;

(ਬੀ) ਇੱਕ ਜੱਜ ਜਿਸਦੇ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ (xviii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ"।

ਉਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 1 (xviii) (a) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ., ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ।

ਨਿਯਮ 1, ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (xviii)(a) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੁਆਰਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1915 ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1915 ਦੀ ਧਾਰਾ 108 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:-

"S. 108. (1) ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ, ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।

(2) ਹਰੇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ, ਭਾਵੇਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ"।

ਇਹ ਧਾਰਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 3-ਬੀ ਦਾ ਨਿਯਮ 4, ਵਾਲੀਅਮ V, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ।:

"ਆਰ. 4. ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਸੁਰੇਂਦਰ ਮੋਹਨ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ (2) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਪੈਰਾ 7. ਹੁਣ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਪੱਖ, ਨਿਯਮ, ਅਧਿਆਇ II, ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪਰ ਇਹ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ 9 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਅਲਾਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ, ਅਰਥਾਤ, ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ”।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਕੇ.ਐਲ. ਗਾਬਾ, ਬੈਰਿਸਟਰ-ਐਟ-ਲਾਅ (3)।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਗੋਵਰਧਨ ਰਾਡਕਰਨ (4) ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਿੱਥੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 177 ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, "ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ"। ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ:-

(1) 15 ਜੁਲਾਈ, 1957 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਅਤੇ 6/9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(2) ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਬੇਅਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਪਟੀ ਜ਼ੇਨਲ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ, ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਜ਼ੇਨਲ ਮੈਨੇਜਰ 6/9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੇਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 6/9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 19 ਫਰਵਰੀ, 1957 (ਅਨੁਲੱਗ 'ਏ') ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ੇਨਲ ਮੈਨੇਜਰ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੀ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ

(4) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਅਤੇ 6/9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1957 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਬਹਿਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਬਾ ਮੰਗਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਪਟਨਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ-

"ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 1947 ਦੇ ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ 3 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਊਸ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ।"

ਕੇ.ਐਸ. ਰਸ਼ੀਦ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਾਅ ਇੱਕ ਅਖਤਿਆਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਕਮ (ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(5) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ

ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਖੇਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ.ਐਸ. ਬੇਦੀ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1) 1962 P.L.R. 870.

(2) A.I.R. 1961 Cal. 461.

(3) A.I.R. 1942 Lah. 105.

(4) A .I.R . 1928 Bom. 140 (I)

(5) A I R - 1954 Patna 476.

(6) A.I.R. 1954 S.C. 207.

ਸ਼ੀਮਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।